

16. The Imperial Public Library for a hundred years, 1814–1914 (1914). SPb [in Russian].
17. History of the Order of the Red Banner of Labor of the Public Library. M.Y. Saltykova-Shchedrin (1963). L.: Lenizdat [in Russian].
18. Book (1999). Moscow: Bol'shaya ros. entsikl [in Russian].
19. Nikolayev, V. A. (1973). Bibliographers of Siberia and the Far East Novosibirsk: Nauka, Sib. Otd-niye [in Russian].
20. Employees of the Russian State Library: biobibliographical dictionary. Moscow public and Rumiantsevsky museums: 1862–1917 (2003). Moscow: Pashkov dom [in Russian].
21. Employees of the Russian National Library – scientists and cultural workers (1995). SPb.: Izd-vo Rossiyskoy nats. B-ki, Vol. 1 [in Russian].
22. Employees of the Russian National Library – scientists and cultural workers (1995). SPb.: Izd-vo Rossiyskoy nats. B-ki, Vol. 2 [in Russian].
23. Employees of the Russian National Library – scientists and cultural workers (1995). SPb.: Izd-vo Rossiyskoy nats. B-ki, Vol. 3 [in Russian].
24. Shilov, L. A. Employees of the Russian National Library – scientists and cultural workers. Historical essays. Retrieved from http://www.nlr.ru:8101/nlr_history/articles/Shilov.pdf [in Russian].

УДК 024:324.15 (477.7)

Т. В. Сидоренко

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК

Мета роботи. Дослідження пов'язане з визначенням перспективних напрямів культурно-просвітницької діяльності публічних бібліотек (на прикладі бібліотек Півдня України). **Методологія дослідження** полягає в застосуванні соціокультурного підходу та методу анкетування. Зазначений метод дозволяє виявити думку бібліотекарів щодо напрямів і форм культурно-просвітницької діяльності на сучасному етапі. **Наукова новизна** роботи полягає у розширенні уявлень про перспективні напрями культурно-просвітницької діяльності публічних бібліотек: національно-патріотичне, красзнавче, екологічне виховання, культурно-дозвілєву діяльність, форми соціального партнерства. Подані результати опитування бібліотекарів публічних бібліотек Півдня України щодо визначення їх ставлення до здійснення культурно-просвітницької діяльності бібліотек, форм роботи, партнерських зв'язків. **Висновки.** Проведене дослідження довело наявність ставлення бібліотекарів публічних бібліотек Півдня України до напрямів та форм культурно-просвітницької діяльності. Майже всі опитані бібліотекарі публічних бібліотек вважають, що національно-патріотичне виховання, особливо молоді, є найважливішим напрямом культурно-просвітницької діяльності сьогодення. Бібліотекарі публічних бібліотек віддають перевагу інтерактивним формам, читацьким об'єднанням та клубам за інтересами. Також активними визначені і не бібліотечні заходи (шоу, арт-кафе та ін.). Бібліотекарі публічних бібліотек Півдня України відзначають важливість комунікаційної взаємодії з партнерами, називають фактори ефективного впливу та фактори, що перешкоджають успішній партнерській взаємодії в одному з основних напрямів бібліотек – культурно-просвітницькій діяльності.

Ключові слова: культурно-просвітницька діяльність, масова робота, публічна бібліотека, форми культурно-просвітницької діяльності, Південь України.

T. В. Сидоренко

ПЕРСПЕКТИВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ КУЛЬТУРНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПУБЛИЧНЫХ БИБЛИОТЕК

Цель работы. Исследование связано с определением перспективных направлений культурно-просветительской деятельности публичных библиотек (на примере библиотек Юга Украины). **Методология исследования** заключается в использовании социокультурного подхода и метода анкетирования. Указанный метод позволяет определить мнение библиотекарей относительно направлений и форм культурно-просветительской деятельности на современном этапе. **Научная новизна** работы заключается в расширении представлений о перспективных направлениях культурно-просветительской деятельности публичных библиотек: национально-патриотическое, краеведческое, экологическое воспитание, культурно-досуговая деятельность, формы социального партнерства. Представлены результаты опроса библиотекарей публичных библиотек Юга Украины об их отношении к проведению культурно-просветительской деятельности библиотек, формам работы, партнерским связям. **Выводы.** Проведенное исследование доказало наличие отношения библиотекарей публичных библиотек Юга Украины к направлениям и формам культурно-просветительской деятельности. Почти все опрошенные библиотекари публичных библиотек считают, что национально-патриотическое воспитание, особенно молодежи, является важнейшим направлением культурно-просветительской деятельности современности. Библиотекари публичных библиотек отдают предпочтение интерактивным формам, читательским объединениям и клубам по интересам. Также активными определены и не библиотечные мероприятия (шоу, арт-кафе и др.). Библиотекари публичных библиотек Юга Украины отмечают важность коммуникационного взаимодействия с партнерами, называют факторы эффективного влияния и факторы, которые препятствуют успешному партнерскому взаимодействию в одном из основных направлений библиотек – культурно-просветительской деятельности.

Ключевые слова: культурно-просветительская деятельность, массовая работа, публичная библиотека, формы культурно-просветительской деятельности, Юг Украины.

T. Sydorenko

THE PERSPECTIVE DIRECTIONS OF THE DEVELOPMENT OF CULTURAL AND EDUCATIONAL ACTIVITIES OF PUBLIC LIBRARIES

Purpose of Article. The study deals with the definition of the perspective directions of cultural and educational activities of public libraries (from the example of the libraries of the South of Ukraine). **Methodology.** The research methodology consists in application of socio-cultural approach and questionnaire method. This method allows to determine the opinion of librarians on the subject of the forms of cultural and educational activities at the present stage. **Scientific novelty.** The scientific novelty of the work consists in the extension of representations about the perspective directions of cultural and educational activities of public libraries: national-patriotic education, local history, ecological education, cultural and leisure activities, social partnership. The results of the exit-polls of librarians of public libraries of the South of Ukraine are given to determine their attitudes to the implementation of cultural and educational activities of the libraries. **Conclusions.** The study proves the existence of the attitude of librarians of public libraries in the South of Ukraine to the directions and forms of cultural and educational activities. The most part of the interviewed librarians believes that today the national-patriotic education of young people is the most important direction of cultural and educational activities. Librarians of public libraries prefer interactive forms, readers' associations and membership clubs. Non-library events are also identified as active events (show, art cafe, etc). Librarians of public libraries of the South of Ukraine note the importance of communication with partners, list up the factors of effective influence and factors that hinder successful partnerships in one of the main directions of the libraries -cultural and educational activities.

Keywords: cultural and educational activities, mass work, public library, forms of cultural and educational activities, the south of Ukraine.



Постановка проблеми. Одним із головних напрямів роботи публічних бібліотек є соціокультурна діяльність. Цей термін набув поширення наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття і розглядається на сучасному етапі як синонім

терміну культурно-просвітницької діяльності. Соціокультурна діяльність бібліотек охоплює «систему дій і заходів, метою яких є сприяння вдосконаленню інтелектуального, матеріального та естетично-духовного стану суспільства шляхом доведення до свідомості різних соціальних груп громадян, конкретних користувачів наукових знань, емпіричних фактів, естетичних і морально-етичних цінностей...» [8]. Отже, на бібліотеки покладена місія бути соціально-культурними інститутами у збереженні традиційних культур населення, моральних і етичних цінностей. Значення соціокультурної діяльності бібліотек полягає й у визначенні її як одного з шляхів розвитку інформаційного суспільства [2].

Визначення перспективних напрямів соціокультурної діяльності публічних бібліотек у ХХІ ст. сприятиме виявленню ролі й місця бібліотек у культурному розвитку Півдня України.

Аналіз останніх досліджень. Дослідження соціокультурної діяльності бібліотек здійснено вітчизняними науковцями: Н.Захарова, С. Кирий, Л. Лупіка, О. Матвійчук, Л. Петровська, О. Печена, Н. Солонська, І. Цурина та ін.; та зарубіжними: О. Домаренко, Л. Жаркова, Г. Олзоева, С. Матліна, Ю. Мелентьева, А. Соколов та ін. Питання термінології соціокультурної діяльності, розвитку бібліотек як соціокультурних центрів активно розглядала О. Матвійчук [4; 5].

Мета дослідження – дослідити перспективні напрями соціокультурної діяльності публічних бібліотек (на прикладі бібліотек Півдня України).

Вклад основного матеріалу. Вивчення науково-теоретичних основ та бібліотечних практик соціокультурної діяльності публіч-

них бібліотек Півдня України виявило зростання її значення в умовах зміни соціального середовища. Розвиток відбувається у різних напрямках: за основними напрямами виховання особистості; у створенні сприятливого соціокультурного простору для задоволення потреб користувачів, репрезентації культурних цінностей; комунікаційної взаємодії з соціальними партнерами, зокрема органами державної влади; у напрямі утворення нових форм бібліотечного виробництва; віртуалізації соціокультурної діяльності.

Зазначимо, що успішна реалізація інноваційних соціально-культурних проектів публічних бібліотек в умовах сучасного розвитку соціокомунікаційного середовища залежить від використання інформаційних технологій, професійної майстерності бібліотекарів, здатних ефективно освоювати високотехнологічну інформаційну індустрію та комунікаційної взаємодії з установами соціуму. А стрімка інтеграція соціально-комунікаційного простору, опанування електронних комунікацій і глобальних масштабів Інтернету сприяє формуванню нового покоління фахівців для бібліотечної галузі України.

Пошуки науково-обґрунтованого змісту, форм і методів, перспективних напрямів соціокультурної діяльності публічних бібліотек Півдня України, посилення уваги фахівців до проблем задоволення потреб користувачів зумовили вивчення стану ставлення бібліотекарів до проведення соціокультурної діяльності, питань соціального партнерства в цій роботі. Дослідження проводилось автором упродовж 2015–2016 років. Кількість опитаних становить 500 осіб. Базами дослідження стали публічні бібліотеки Півдня України (обласні, міські, районі, сільські). У процесі дослідження передбачалось визначити: основні напрями соціокультурної діяльності, які виокремлюють бібліотечні працівники; рівень інноваційних змін у сучасній соціокультурній діяльності; найбільш ефективні форми в умовах реального та віртуального середовищ; рівень готовності бібліотекарів публічних бібліотек до реалізації соціально-го партнерства в соціокультурній діяльності.

Основними методами дослідження визначені метод анкетування, аналізу, синтезу

та узагальнення отриманої інформації. Для здійснення порівняльного аналізу при обробці даних була здійснена диференціація опитаних за такими ознаками, як вік, освіта, стаж бібліотечної роботи, участь у системі підвищення кваліфікації. Здійснюючи диференціацію за віком, ми виходили з того, що різним поколінням людей властива своя ідеологія, яка формувалася і формується на основі загальнолюдських цінностей, історичної пам'яті народу, традицій культури. Також змінюються пріоритети у виборі установ для отримання інформації та проведенні дозвілля з розмаїття, що є у соціокультурному просторі.

Серед респондентів – усі жінки. Значну кількість опитаних становлять люди зрілого і похилого віку, але середній портрет респондента становить 45 років. Вищу освіту мають 62% опитаних, із них бібліотечну – 38%. Ці дані збігаються із загальною статистикою по бібліотечним кадрам Півдня України. Бібліотечну освіту – вищу та середню – мають 54% респондентів. Більшість працює понад 20 років – 69%, більше 10 років – 21%, від 1 до 10 років – 10%. Щодо системи підвищення кваліфікації, то 100% назвали участь у семінарах своїх бібліотек, обласних семінарах і конференціях бібліотек – 42%; конференціях, форумах, школах всеукраїнського рівня – 15%; міжнародних – 0%.

Більшість опитаних бібліотекарів зазначила, що в сучасних умовах найпріоритетнішим напрямом культурно-просвітницької діяльності є національно-патріотичне виховання. 97% респондентів поставили його на перше місце. Це відповідає і потребам суспільства, адже на сучасному етапі серед основних завдань стоїть завдання виховання громадянина-патріота України. І публічні бібліотеки різними формами, частіше інтерактивними, проводять презентації нових книг патріотичної тематики, зустрічі з воїнами АТО, представниками влади. Друге місце (82%) у відповідях опитаних займає краєзнавчий напрям. Отже, своїми відповідями бібліотекарі публічних бібліотек південного регіону України підтвердили дієвість різних форм (наочних і масових, традиційних та інноваційних) у популяризації краєзнавчої інформації та краєзнавчих знань.

Екологічна просвіта сучасного читача/користувача займає за оцінками бібліотекарів третю сходинку – 70%, що підтверджує актуальність і затребуваність цього напрямку соціокультурної діяльності, співзвучного з потребами соціуму. Сприяння естетичному розвитку особистості – на четвертому місці, що становить 65%. Правове виховання – 57% і майже стільки ж – робота, спрямована на допомогу вимушеним переселенцям (інформаційна, психологічна допомога, консультації, зустрічі з представниками служб соціальної допомоги, волонтерами, органами влади тощо).

Розмаїття форм сучасної соціокультурної діяльності велике. Нами був запропонований в анкеті перелік форм заходів, що пропонуються читачам публічних бібліотек, із метою виявлення тих, які найбільше використовують бібліотекарі. Ранжируваний перелік виглядає таким чином: 1) інтерактивні заходи; 2) читацькі об'єднання, клуби за інтересами; 3) небібліотечні заходи (арт-кафе, арт-паті, кіноклуби, ток-шоу); 4) вечори-зустрічі з цікавими людьми, письменниками, художниками тощо; 5) флешмоби; 6) бібліотечні театри; 7) буктрейлери; 8) віртуальні виставки; 9) диспути, обговорення, конференції; 10) буккросинги.

95% опитаних фахівців позитивно відповіли на питання «Чи потрібні публічній бібліотеці партнери?» До 5% опитаних респондентів, які не погодилися з цим твердженням, увійшли фахівці похилого віку (понад 65 років – 3 осіб) та 2 особи (2%) – молоді бібліотекарі віком 18, 22 роки, які мають бібліотечну середню освіту. Отже, більшість фахівців вважає, що партнерські відносини на сучасному етапі необхідні. Найактивніше партнери беруть участь у проектах та конкурсах, що викремила більшість опитаних. Поодинокими були вказівки на певну допомогу у виданні рекламної продукції бібліотеки.

Серед пріоритетних завдань соціального партнерства в культурно-просвітницькій (соціокультурній) діяльності більшість респондентів називають: 1) поліпшення матеріально-технічної бази, що дасть можливість придбати або поліпшити в кількісному або якісному відношенні комп'ютерну техніку, програмне забезпечення (64%); 2) підняття престижу ма-

сового заходу, особливо коли серед партнерів – відомі установи або сучасні молодіжні, жіночі організації, рухи тощо (22%); 3) участь у виховному процесі (6%); 4) участь у підтримці інноваційних проектів, програм бібліотеки – (6%). Вважаємо, що залишковий принцип фінансування культури (бібліотек зокрема) і бажання бачити публічну бібліотеку, найбільш доступною для читачів/користувачів вплинули на визначення серед пріоритетних завдань соціального партнерства в сучасній соціокультурній діяльності поліпшення матеріально-технічної бази, придбання різних видів сучасних гаджетів для отримання інформації та урізноманітнення масових заходів бібліотеки.

У відповідь на запитання «Які фактори перешкоджають успішній партнерській взаємодії при проведенні культурно-просвітницької діяльності публічними бібліотеками?» 23% опитаних вважають, що перешкодою є низький престиж бібліотеки та бібліотечної професії; 23% респондентів назвали недостатній обсяг знань із цього питання; по 20% відповідей випало на незнання та недооцінку бібліотечних продуктів і послуг публічних бібліотек та вже згаданий принцип залишкового фінансування; 19% бібліотекарів визначили, що якість відносин може залежати від керівників бібліотек, оскільки вони займаються питаннями переговорів, написанням листів тощо.

Фахівці публічних бібліотек виокремили наступні технології соціального партнерства: ділове спілкування – 32%; технології маркетингу – 16%; володіння культурою мови – 15%; технології реклами – 14%; застосування інноваційних форм культурно-просвітницької діяльності – 11%; креативне мислення – 10%; інші – 2% (сюди віднесено зацікавленість бібліотеки у конкретному партнері).

На відкрите запитання анкети «З якими установами Ви б хотіли мати партнерські зв'язки?» респонденти відповіли не сповна. Тільки 68% опитаних змогли назвати установу як партнера. Серед майбутніх партнерів переважають установи культури (музей, будинок культури) та освіти – 62%, органи влади – 14%; засоби масової інформації – 12%; громадські організації (більшість – без назв) – 22%.

Хорошим прикладом партнерської співпраці є діяльність Центру соціальної активності та партнерства Центральної міської бібліотеки ім. М. Л. Кропивницького м. Миколаєва. Робота центру направлена на забезпечення інформаційної підтримки діяльності місцевих громадських організацій та ініціативних городян; організацію доступу до інформації і знань для активних представників громади; участь у процесах соціального партнерства на місцевому рівні; сприяння участі громади в прийнятті рішень органів влади [1].

На питання анкети «Хотіли б Ви взяти участь в обговоренні та побудові моделі комунікаційної взаємодії публічної бібліотеки з іншими установами?» позитивну відповідь дала лише одна третина опитаних – 35%, інші 38% – не будуть брати участь, і 27% взагалі не відповіли. Цілком слушно припустити, що активність у відповіді на зазначене питання в респондентів різних вікових груп може бути різною. Так, за результатами вибірки відповідей на це питання за віковою ознакою, ми з'ясували, що відповіді розподілилися приблизно порівну між бібліотекарями у віці до 30 років й іншими віковими групами. Це свідчить про те, що бібліотекарі зі стажем знають бібліотечну роботу і вважають, що їх досвід дасть позитивний результат. Молоді бібліотекарі креативніші, критичніше налаштовані на обговорення, відстоювання інтересів, крім того, – участь в обговоренні й створенні моделі дасть нові знання. Майже 1/3 частина опитаних залишила питання без відповіді, що ще раз повертає до відповіді щодо 23% респондентів, які назвали перешкодою успішній партнерській взаємодії недостатній обсяг знань із цього питання.

І останнє питання – на перспективу «Що б Ви хотіли змінити в культурно-просвітницькій роботі бібліотек?» було опрацьовано тільки половиною респондентів. Серед цікавих відповідей на це питання виокремимо: активніше використання віртуального середовища; зменшення кількості масових заходів бібліотеки з метою поліпшення їх якості; поряд із цим є навпаки орієнтир на збільшення заходів; більшість бібліотекарів прагнуть у майбутньому використовувати креативніші назви для масових заходів, такі

як: камільфо-вечір, арт-паті, інформаційний месидж, бібліосейшн, бібліофреш, бібліошопінг та інші; готувати мультимедійні матеріали на сайти бібліотек; знайти нові цікаві форми популяризації документів. Бібліотекарі визначили й складності у підготовці інноваційних бібліотечних проєктів: питання режисури заходів, рівень артистизму бібліотекарів, технічної забезпеченості діяльності (особливо у невеликих бібліотеках), стислі терміни щодо підготовки заходів та ін.

Проведене дослідження довело наявність ставлення бібліотекарів публічних бібліотек Півдня України до напрямів та форм соціокультурної діяльності. Майже всі опитані бібліотекарі публічних бібліотек вважають, що національно-патріотичне виховання, особливо молоді, є найважливішим напрямом соціокультурної діяльності сьогодення.

Респонденти наголошують на важливості комунікаційної взаємодії з партнерами, називають фактори ефективного впливу та фактори, що перешкоджають успішній партнерській взаємодії в одному з основних напрямів бібліотек – соціокультурній діяльності. Бібліотекарі публічних бібліотек Півдня України виявили інтерес до інформації про партнерські відносини у сучасній соціокультурній діяльності.

Результати дослідження показали, що бібліотекарі публічних бібліотек звужують можливості партнерства для здійснення проєктів, програм, окремих соціокультурних заходів, називаючи лише окремі установи з числа можливих нових партнерів бібліотеки, проявляють пасивність у роботі з ними.

Підтвердження про те, що масова робота бібліотек виступає важливим каналом комунікації у XXI ст. знаходимо в матеріалах масштабного дослідження «Публічні бібліотеки України в соціокультурному просторі регіону» (2007 р.). Учасниками дослідження від Миколаївської області стали: Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гмирява; Централізована бібліотечна система для дорослих м. Миколаєва; Жовтнева, Врадіївська, Новобузька, Первомайська та Снігурівська районні ЦБС. Крім читачів, у дослідженні брали участь бібліотекарі й керівники бібліотек. Так, бібліотека-

рі публічних бібліотек Півдня України серед сильних сторін бібліотек називають масову роботу (91%) і культуру обслуговування читачів (83%). Перспективи розвитку бібліотек вбачають в універсальності фондів (70%), в наявності доступу до Інтернету (58%), у забезпеченні дозвілля та спілкування, підвищенні кваліфікації бібліотечних працівників. Директори серед сильних сторін бібліотек назвали високу культуру обслуговування читачів та масову роботу [6].

Сьогодення трансформує соціальну роль бібліотек у суспільстві, впливає на функції бібліотеки. До традиційних функцій просвітницького характеру додаються функції інформаційних центрів, які забезпечують доступ до світових інформаційних мереж та баз даних. Виникає необхідність перегляду пріоритетних функцій бібліотек, визначення нової соціокультурної орієнтації бібліотечної діяльності, яка полягає у взаємодії бібліотеки з суспільством.

З метою вивчення стану і тенденцій змін іміджу бібліотек, аналізу ставлення різних груп суспільства до їхньої діяльності, зокрема і масових заходів, вироблення чіткої стратегії підтримки та розвитку позитивного іміджу бібліотеки, пошуку нових ідей, форм роботи 2011 року Миколаївською обласною бібліотекою для юнацтва було проведено третє обласне соціологічне дослідження «Імідж бібліотеки з погляду бібліотекарів, партнерів, користувачів і громадськості». У дослідженні взяли участь 2323 особи, які живуть у Миколаєві й у 14 районах Миколаївської області. З них: 268 бібліотекарів, 952 користувача, 928 представників громади і 175 представників соціальних партнерів [3, 85].

За результатами опитування бібліотекарів з'ясовано, що бібліотеки мають підґрунтя для якісного функціонування закладів. Але треба більше уваги приділити підтримці ініціативи, впровадженню інновацій, усвідомленню спільної мети й ролі кожного в її досягненні [3, 86-87].

Щодо думки соціальних партнерів бібліотек, то 100% опитаних вважають партнерство з бібліотекою плідним і мають намір і надалі співпрацювати. Це проведення «круглих столів», конференцій, ярмарок профе-

сій, фотовиставок, організація молодіжних акцій, виїзних інформаційних сесій, вечорів, конкурсів, свят, спільна пошукова і волонтерська діяльність та ін. [3, 88-89]. Щодо відповідей користувачів, то майже в однаковій пропорції популярними названі: основні послуги бібліотек: доступ до Інтернету, користування літературою, відвідування масових заходів, участь у роботі клубів при бібліотеках. 70% респондентів вважають бібліотечні заходи цікавими, 8% – частково, 10% – взагалі нецікавими. Результати таких локальних досліджень засвідчують необхідність змін у соціокультурній (культурно-просвітницькій) діяльності публічних бібліотек: формату анонсів про заходи, вивчення тематики заходів, вибору форми та підвищення якості.

На думку читачів (за результатами обласного соціологічного дослідження «Стан обслуговування читачів у бібліотеках для дітей Миколаївщини», проведеного Миколаївською обласною бібліотекою для дітей ім. В. О. Лягіна серед учнів 5-9 класів у 2014 р.), «гарний сучасний бібліотекар» – це бібліотекар, який: розуміє і знає твої потреби – 24%; вміє оперативно обслуговувати – 19%; організовує масові заходи – 18%; володіє високим інтелектом, інформованістю, гарним смаком і впливає на розвиток цих якостей у читачів – 16%; сприймає читачів такими, які вони є – 16%; надає психологічну підтримку – 7% [7, 3]. Той факт, що організація масових заходів бібліотекарями у поглядах учнів потрапила на третю сходинку, засвідчує інтерес до них.

Інформатизація та інтернетизація, трансформаційні зміни соціуму потребують інших підходів до організації соціокультурної діяльності публічних бібліотек, спрямо-

ваності на розвиток та вибір її нових форм і методів. Нині для соціокультурної діяльності – період створення нових концепцій і моделей активнішого спілкування з користувачами; пошуку форм ефективнішого поширення знань, наукових досягнень, корисної інформації; створення дедалі більшої комунікації між членами суспільства, залучення його в мережу традиційних та електронних бібліокомунікацій.

Висновки. Проведене дослідження довело наявність ставлення бібліотекарів публічних бібліотек Півдня України до напрямів та форм соціокультурної діяльності. Майже всі опитані бібліотекарі публічних бібліотек вважають, що національно-патріотичне виховання, особливо молоді, є найважливішим напрямом соціокультурної діяльності сьогодення. Результати опитування підтвердили реалізацію основних напрямів соціокультурної діяльності бібліотек: національно-патріотичного, краєзнавства, екологічного, естетичного, правового, соціального партнерства з різними установами. Бібліотекарі публічних бібліотек надають перевагу інтерактивним формам, читацьким об'єднанням та клубам за інтересами. Також активними визначені й не бібліотечні заходи (шоу, арт-кафе та ін.).

Респонденти виокремлюють важливість комунікаційної взаємодії з партнерами, називають фактори ефективного впливу та фактори, що перешкоджають успішній партнерській взаємодії в одному з основних напрямів бібліотек – соціокультурній діяльності. Бібліотекарі публічних бібліотек Півдня України виявили інтерес до інформації про партнерські відносини, зокрема у сучасній соціокультурній діяльності.

Список використаних джерел

1. Бібліотеки ЦБС для дорослих у соціокультурному просторі м. Миколаєва: звіт про діяльність у 2015 році. – Миколаїв, 2016. – 104 с.
2. Зайцев В. Н. Социокультурная деятельность библиотек – один из путей развития информационного общества / В. Н. Зайцев // Библиотекосведение. – 2006. – №2. – С. 23-25.
3. Звіт Миколаївської обласної бібліотеки для юнацтва за 2011 рік. – Миколаїв, 2012. – 102 с.
4. Матвійчук О. С. Закономірності розвитку бібліотек як соціокультурних центрів в Україні [Електронний ресурс] / О. С. Матвійчук. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Kis/2009_2/15.pdf. – Заголовок з екрана.

5. Матвійчук О. Є. Соціокультурна діяльність бібліотек: термінологічний аспект [Електронний ресурс] / О. Є. Матвійчук. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/Api/2009_23/4.pdf. – Заголовок з екрана.
6. Публічні бібліотеки України в контексті соціокультурного простору регіону : аналітична записка за підсумками соціологічного дослідження 2007 року. – К., 2007. – 17 с. – Режим доступу: <http://konesh.ru/zmist-vstup-rezulelati-anketnogo-opituvannya-koristuvachiv.html>. – Назва з екрана.
7. Стан обслуговування читачів у бібліотеках для дітей Миколаївщини. Підсумки соціологічного дослідження : бюлетень соціологічної служби. Вип.4. – Миколаїв, 2014. – 6 с.
8. Українська бібліотечна енциклопедія. [Рубрика Соціокультурна діяльність бібліотек] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ube.nplu.org/>. – Назва з екрана.

References

1. CBS adult library in sociocultural space of Mykolaiv. Business Report 2015. (2016). Mykolaiv [in Ukrainian].
2. Zaicev, V. N. (2006). Sociocultural activity of libraries is one of the ways of development of information society. *Bibliotekovedenie*, 2. 23-25 [in Russian].
3. The report of Mykolaiv regional library for Youth in 2011. (2012). Mykolaiv [in Ukrainian].
4. Matviichuk, O. Y. (2009). Patterns of libraries as social and cultural centres in Ukraine. Retrieved from http://www.nbu.gov.ua/portal/Kis/2009_2/15.pdf [in Ukrainian].
5. Matviichuk, O. Y. (2009). The socio-cultural activities of libraries: terminology aspect. Retrieved from: http://www.nbu.gov.ua/Api/2009_23/4.pdf [in Ukrainian].
6. Public Library of Ukraine in the context of socio-cultural space of the region: analytical note on the results of a sociological polls in 2007. (2007). Kyiv. Retrieved from <http://konesh.ru/zmist-vstup-rezulelati-anketnogo-opituvannya-koristuvachiv.html> [in Ukrainian].
7. Condition of readers's servise in libraries for children of Mykolaiv region. The results of sociological research. *Sociological Service Bulletin*. (2014). Vol.4. Mykolaiv [in Ukrainian].
8. Ukrainian Library Encyclopedia. Category socio-cultural activities Libraries. Retrieved from <http://ube.nplu.org/> [in Ukrainian].